

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
 Poolaastas „ 1.—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetuse ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru laiuses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 12

24. detsembril 1931 a.

VIII aastakäik

Aasta vahetusel.

Nüüd on siis lõppeks käes see, mida juba pikemat aega ette valmistati: 19. skp. vähendas Riigikogu riigiteenijate palku. See ei ole mitte esimene ohver, mis nõutud, riigiteenijailt sel aastal: enne seda pandi teatavasti riigiteenijate peale eriline 2%-line maks pensioni kapitali heaks ja kitsendati tunduvalt arstiabi saamise võimalusi.

Millest on siis tingitud see riigiteenijate kehvide sissetulekute veelgi vähendamine?

Pidevad jagamised aastate jooksul igasugu toetuste, fondide, laenude näol ja majanduspoliitilised eksperimendid, millele seltsis veel praeguse, ülemaailmliku majandusekriisi mõju, on asja nii kaugele viinud, et riigi eelarvet enam kuidagi tasakaalu ei suudeta viia.

Riigiteenijad ei eita riigimajanduse tasakaalustamise vajadust ja saavad aru, et selleks tarbekorral paratamatult kõik seltskonna kihid oma kandejõu kohaselt ohvrit peavad kandma. Riigiteenijad ei ole ka kunagi keeldunud ohvrit toomast riigile. Nad on seda teinud vabariigi algupäevilt alates: kogu meie madalalpalgalise riigiteenijate pere tänine päevast-päeva virilemine on olnud ainult üks suur ohver isamaale, mille kandmise ergutajaks oli seni mingi ebamäärane lootus kaugema ja parema tuleviku peale.

Kui nüüd aga tuldakse ja päris tõsise näoga nõutakse üldist riigiteenijate palkade

vähendamist 20—30, koguni 50% võrra, teiste sõnadega ähvardatakse sootuks võtta äraelamise võimalus neilt inimestelt, kelle lojaalsusest ja tööinnust ikkagi suurel määral on olenev riigi enda saatus, siis lubatagu meid kahelda, et sellane talitusviis see kõige õiglasem, otstarbekohasem ja riigi huvidele vastavam oleks.

Või arvatakse teatud ringkondades, et olukord meil juba niisuguseks on muutunud, et on ükskõik kuidas suhtuvad riigile ja tema olemasolule riigiteenijad?

Meie ei peta end illusioonidega: majandusekriisi lahendamist pole niipea loota, suuremad häda- ja kannatusepäevad on veel arvatavasti ees. On ka selge, et meie, palgateenijate, küllaltki kehva olukorda tahetakse veelgi tunduvalt halvendada — seda on avalikult deklareeritud palkade kärpimise puhul riigikogus.

Seepärast: Read koomale, riigiteenijad! Koondugem viimseni oma kutseorganisatsioonidesse, et ühise kompakthe massina tarbekorral välja astuda oma eluliste huvide ja olemasolu kaitseks.

* * *

Meie ajakiri ilmub ka uuel aastal, nagu varemaltki, raudteelaste keskühingu väljaandel ja lähemas töökontaktis Tallinna Riigiteenijate Ühinguga. Tänu riigiteenijaskonna, eriti raudteelaste, soojale poolehoidule, mis väljendub lugejate arvu alalise ja pidevas tõususes, on meie möödunud majanduseaasta lõpenud ilma puudujäägita, mida siinkohal rahuldusetundega ära märgime.

„Side“ seisab erapooletul alusel ja on praegu ainuke kutseajakiri, kus kõiki riigiteenijate kutseliikumise seotud üldprobleeme ja -küsimusi käsitatakse ja arvustatakse.

„Side“ veerud on ka 1932. a., nagu varemaltki, avatud kõigile riigiteenijaile oma tööspidamiste kaitseks.

Koonduge, kaasteenijad, viimseni oma kutseajakirja ümber.

Meie ise peame olema oma huvide kaitsel, keegi teine ei tee seda meie eest!

Kasutades juhust avaldame käesolevaga suurimat lugupidamist meie ajakirja kaastööliste ja poolehoidjate ja soovime kõigile head ja õnnelikast uut aastat!

1931. a. tegevust lõpetades avaldame südamlikku tänu ajakirja kaastööliste ja toetajatele.

Soovime „Side“ toimetuse ja talituse poolt kõigile

rõõmsaid jõulu pühi ja õnnelikast uut aastat!

Demagoogia poolik võit.

Riigiteenijate palku kärbiti 2—20%.

Kõigile riigiteenijatele on nüüd juba teada valitsuse otsus riigiteenijate palkade kärpimise kohta, mis nende ridade trükkil ilmumisel arvatavasti ka juba seaduseks on saanud. Kuigi ajakirjanduses seda valitsuse otsust on hinnatud „kaine mõtte võiduna“, ei saa meie sellega nõus olla. Tõsi küll, üks osa valitsusest on suutnud nii mõnedki põhimõtted läbi suruda, mille tõttu see kärpimine märksa pehmema ja kannatatavama kuju on võtnud, kui põllumeeste kogude esialgsed kavatsused seda ette nägid, rääkimata asunikest, kes ei tahtnud leppida vähema kui 30%-lise kärpimisega. Kuid sellele vaatamata ei saa öelda, et palkade vähendamine ikkagi ka sellelgi kujul kuidagi õigustatud oleks olnud. Ja et see sündinud on, seda tuleb hinnata peamiselt just selle demagoogia võiduna, mis selles küsimuses juba pikemat aega tehtud. Mõned näited sellest, kuidas seda nüüdki veel tehakse, leiavad lugejad käesolevast „Sidedest“ teisel.

Millisel määral palku alandatakse, see on muidugi kõigil teada, nii et meil seda vist enam ei tarvitse korrata. Olgu ainult tähelepanu juhitud mõnele põhimõttele, mis selle juures arvesse võetud, samuti aga ka neile, mis küll riigiteenijate poolt nõutud, kuid aktsepteerimata jäetud. Kõigepealt on arvesse võetud, et elamiskulud ei ole üle riigi kõikjal ühesugused; on eraldatud kaks elukalliduse raiooni: esimesesse on arvatud Tallinn ja Nõmme, teise aga kogu muu maa-alala. Niisugune raioonitamise põhimõte isendast on õiglase ja ka riigiteenijad oma poolt nõudsid, et see juhul, kui kärpimine siiski ette võetakse, arvestamisele tuleks. Iseküsimus on muidugi, kas praegused kaks raiooni on küllaldased. Meile näib, et neid oleks võinud rohkem olla, kuid objektivsete andmete puudumise tõttu on siin praegu vist küll raske võitu suuremaid eritamisi läbi viia. Küll aga võiks see edaspidi selleskohaste andmete kogumisel kaalumisele tulla.

Teise põhimõttena on osaliselt läbi löönud nõue, et palgad, mis alla elatistühinimumi, milgi tingimisel vähendamisele ei tohi kuuluda, sest vähendamata on jäetud kõik palgad alla 90.— krooni. See ei tähenda muidugi, et meie 90.— kr. saaksime tunnustada mingisuguseks elatistühinimumiks. Ei, seda mitte; kuid et kaugelt suurem enamus riigiteenijast palka saab alla 90.— kr., siis on sellegi alammäära tunnustamisega suur samm edasi jõutud selle kärpimise pehmendamise poole. Niisama ei peaks vist keegi tõsiselt sõandama vaielda kolmanda maksusele pääsenud põhimõtte vastu, et kõrgemapalgaliselt rohkem kärbitakse, kui väiksemalt. Sealjuures oleme muidugi nüüd kui ennegi sellel arvamisel, et koosseisudes ettenähtud palkade vähendamine kellelegi riigiteenijast õigustatud pole, sest meie koosseisulised palgad pole kellelgi suured. Oleme vaid rõhutanud, et paratamatu kärpimise puhul peaksid kaduma kõrgemapalgaliste mitmesugused lisatasud, n. n. palgasabad. Kahjuks on just need viimased püsima jäänud. Siiski tuleb rõõmustada, et maksusele ei pääsenud põllumeestekogude ühtlane 20, või koguani asunike 30 protsenti, vaid et tunnustamist on leidnud eelpooltähendatud põhimõtte: väiksemalt vähem, suuremalt rohkem.

Tõsiselt tuleb kahetseda aga, et tunnustamist ei leidnud neljas riigiteenijast nõutud põhimõte: paratamatu kärpimise puhul tuleb arvesse võtta ka perekonnaseis. Tõsi küll, vähendamata on jäetud perekonnaabirahad, kuid see ei kaalu veel kaugeltki ülesse neid raskusi, mis on kanda perekonnaga riigiteenijal võrreldes vallalisega. Ei ole ju ometigi kaugeltki ükskõik, kas vähendada 2 resp. 4% palka vallalisel, kes saab 90.— kr. palka, või perekonnaga riigiteenijal, kelle palk ühe lapse ja abikaasa puhul on küll 98.— resp. 96.— või 94.— kr. Selge on ju, et need rohkemaadavad 4—8.— kr. ei suuda katta kahe perekonnaliikme ülalpidamiseks vajalisi kulusid. Ja iga järgneva perekonnaliikme juuretulekuga muutub see vahe ikka veel raskemaks, eriti aga kõrgemapalgaliste juures, kes perekonnaabiraha üldse ei saa. Siin oleks kindlasti tulnud rohkem silmas pidades perekonnaelu kaitsmise ja soodustamise nõudeid. Meie kutseorganisatsioonide lähemaks ja tõsisemaks kohustuseks olgu püüe, saavutada selles küsimuses mõnesuguseid parandusi.

Teiseks tuleb meil kindlasti nõuda, et valitsus samme astuks elukalliduse alandamiseks. Meie oleme korduvalt rõhutanud, et palkade vähendamiseks ei suudeta päästa ei meie põllumajandust, veel vähem aidata kogu meie rahvamajandust. Siiski on sellele hädaohlikule teele asutud ja riigiteenijate palku alandatud. Koos riiklikkude ettevõtete, pankade, eriotstarbeliste kapitalide ametnikkude ning lõpuks ka omavalitsuseteenijate palkade vähendamisega, sest pole usutav, et viimaste palgad pärast riigiteenijate palkade kärpimist puutumata jääksid, moodustab see meie oludes siiski tunduva tarvitajaskonna ostujõu vähenemise, kui vastavalt sellele palkade kärpimisele ei järgne elukalliduse alandamine. Selle ostujõu vähenemise tagajärjeks oleksid aga jälle uued raskused ja kui neid jälle palkade kärpimisega arstima hakatakse, siis muutuks see mingisuguseks nõiaringsiks, millest poleks mingit väljapääsu. Sellepärast peab kõigepealt midagi ette võetama, et kaoks liigkasu võtmine esimese järgu tarbeainete pealt, eriti liha- ja piimasaadustelt. Sellele peab järgnema korterikulude alandamine, kus need ebaloomulikult kõrged. Samal ajal, kui nõutakse meil palkade vähendamist, põhjendades sellega, et elukallidus on langenud kas 1913. a. tasapinnale või sellest koguni madalamale, on korteriüürid Tallinnas 1913. a. võrreldes ümmarguselt poolteistkordsed (v. „Päevaleht“ nr. 340 s. a.). Siin peab otsekohe midagi sündima. Kui meile

tuaakse näiteid, et vaadake, ka välismaadel kärbitakse palku, siis lubatagu meilgi tähelepanu juhtida sellele, et välismaadel ühes sellega ka alla surutakse elukallidus. Nii pandi viimase palkade vähendamise ajal Saksamaal maksma drakoonilised määrused esimese järgu elutarvete hindade alandamiseks, samuti aga ka üüride vähendamiseks. Isegi pikemaajalisi üürilepinguid lubatakse selle eesmärgiga enne tähtaega ülesse öelda. Need ja muudki asjaolud elukalliduse vähendamiseks peavad lähemal ajal kaalumisele tulema.

Edasi peab kõige lähemal ajal kaalumisele tulema arstiabi korraldamise küsimus. Praegune kord, mis väiksemapalgalisil ja suure perekonnaga riigiteenijail üldse ei võimalda arstiabi kasutada, on väljakannatamatu. Ja palkade vähendamisega muutub ta veelgi raskemaks. Ka siin peab kõige kiiremas korras midagi sündima. Hariduse- ja sotsiaalministeeriumil on riigiteenijate arvamised ja soovid selles küsimuses teada ja on ülem aeg, et see küsimus jälle liikuma hakkaks.

Lõpuks ei saa aga meie mööduda ühest imelikust nähtusest. Riigiteenijate palkade vähendamise tarvidust põhjendatakse tasakaalust väljasattunud riigi eelarve tasakaalustamise ja meie raha väärtuse kindlustamise vajadusega. Meie arvates pole ei üks ega teine vajadus tekkinud riigiteenijate süü läbi, vaid hoopis muudel põhjustel, peamiselt aga ülemaailmse majandusliku kriisi tõttu. On aga lugu nii, siis peaks ometi päevaselge olema, et ohvrit selleks peavad tooma kõik kandevoimelised kodanikud. Nüüd aga näeme hoopis vastupidist pilti: ohvrit peavad tooma esmalt laialised, vaesed rahvakihid kõrgendatud kaudsete maksude näol esimese järgu elutarbeit ja teiseks riigiteenijad — kahe, öieti koguni kolmekordselt: esiteks samade kõrgendatud kaudsete maksude, teiseks palkade vähendamise ning kolmandaks mitmesuguste, mõnel pool koguni poolsunduslikkude, toetuskorjanduste näol. Kuid asjata ootame korraldusi, mis sellist ohvrit nõuaks ka suurtelt, meie oludes koguni väga suurtelt sissetulekutelt. Ka siin peab lähemal ajal midagi sündima, sest praegune seisukord on rohkem kui ebaõiglase, see on karjuv ülekohtus. Ärgu meile tuldagu seletama, et meil suuri varandusi ja sissetulekuid polegi, nagu seda teha armastatakse. Kui mõnekümnekrooniline tööline või ametniku palk peab kannatama ohvrit tuua, siis on meil Eestis veel palju, väga palju tulusid, mis sedasama peavad suutma.

Keskliidu esindajad riigivanema juures.

15. skp. esitas riigi- ja omav. teenijate Keskliidu juhatuse delegatsioon h-ra Riigivanemale märgukirja, milles teatas, et Kesliit ei saa pooldada palkade vähendamist, sest et see veeretab kriisi raskused palgateenijate õlgadele, kuna rahva jõukamad kihid nagu seda on äri-, tööstus-rahandusringkonnad, kinnisvarade omanikud linnades, eriti Tallinnas, ei võta osa kriisi raskuste kandmisest sellel määral, nagu see peaks olema, arvesse võttes nende kihtide sissetulekuid ja maksuvõimet.

Ühtlasi esitati V. Valitsusele nõud-

mine, et kõik rahalised kohustused, laenu, hoiusummad saaksid valoriseeritud, s. o. viidud kulla alusele. See paraliseeriks krooni kursi kõigutamise katsed, mida soovivad majanduslikult lähipölenud ringkonnad. Keskliidu arvates oleks krooni kursi kukutamine äärmiselt hädaohlik meie riigi- ja rahvamajandusele, eriti saaks selle all kannatama palgateenijad.

H-ra Riigivanem kinnitas, et praegune valitsus saab kõik tegema, et krooni kursi hoida kindlana, ning selleks eeldused on olemas.

Mis puutub jõukamate kihtide eriliseks maksustamiseks, siis see küsimus ei olevat päevakorrast ära langenud.

Natuke demagoogiast ja provokatsioonist.

Oleme küll püüdnud võimalikult hoiduda vaidlustest ajakirjandusega, kuid aeg-ajalt ei pääse sellest siiski kuidagi mööda. Nii on riigiteenijate palkade vähendamise puhul „Kaja“ ja „Vaba Maa“ avaldanud selliseid kirjutisi, millistest paremgi tahtmisega vaikides mööduda ei saa. „Kaja“ on meil kogu aeg olnud nende ringkondade esimaadlejaks, kes omale ülesandeks on võtnud riigi- ja omavalitsuseteenijate palku kärpida igal tingimisel. Laskub aga selle juures niisugusele tasapinnale, mis korralikus ajakirjanduses lubatav ei tohiks olla. Oleme varemgi korduvalt näidanud, kui põhjendamatu on „Kajas“ toodud väited riigiteenijate palkade küsimuses. Nüüd on aga riigiteenijate protestkoosolekul ja „Side“ veergudel toodud asjaolud, mis kõik „Kaja“ väited ümber lükkasid ja asju tõelises valguses paista lasksid, „Kaja“ hoopis roopast välja löönud. Nii näiteks hindas ajakirjandus riigiteenijate protestkoosolekut „Estoonias“ pea üksmeelselt väga tagasihoidlikuks ja asjalikuks. „Kaja“ selle vastu leiab aga, et „harva kuuleb nii labast demagoogiat, kui see, mida seal ette toid need, kes endid nimetavad riigiteenijate juhtideks“. Selle asemel, et näidata, milles see „labane demagoogia“ siis seisib, kukutakse sõimama riigiteenijate juhte, kes „juhuliselt riigiteenijate etteotsa on pääsenud ehk sinna püüavad“, „kes oma kustutamata auahnuses ja hoolimatul häältejahil“ tagasi ei pörkavat rahva ja ametnike vahekorra teravaks ajamise eest, ning asutakse siis omapooldt sealsamas kohe näitama, kuidas seda õiget demagoogiat tuleb teha. Nii tõendatakse, et riigiteenijad „süüdistavad kõiges (s. t. raskustes, toim.) põllumehi“; põllumehed olevat see kurja juur, kust tulevat palga vähendamise nõudmine; kui poleks neid, võiksid riigiteenijad oma seniseid palku edasi saada. Õelgu ometi „Kaja“ avalikult, kus ja kes riigiteenijate juhtidest on avaldanud niisuguseid vaateid! Riigiteenijate seisukohad põllumeeste suhtes on avaldatud eelmises „Sides“, nimelt et põllumehi tuleb aidata ja needsamad seisukohad kanti ka ette „Estoonia“ koosolekul. „Kaja“ „unustab“ aga ära tähendamast, et riigiteenijate juhid ei näe põllumehi nendes kildkondades, kes tõelise põllumehe võlgadesse, õnnetusse ja häda-desse on viinud, kes põllumehele tema saadused seni pea muidu on võtnud ja nüüd nõuavad, et põllumehe toodetud saadused edaspidigi neile lähleksid, tasu nende eest aga põllumehele riik maksaks. Et niisugune olukord lubamatu on, seda on küll riigiteenijate juhid selgitanud ja teevad seda ka edaspidi seni kui asjade tõeline seisukord ka tegelikkudele põllumeestele selgeks on saanud. Ja et sellega õigesse kohta on satunud, seda tõendab juba „Kaja“ ärevus küllaltki selgesti. Sessamas kirjutises tähendatakse edasi, „Estoonia“ koosolekul olla kokku lepitud, et riigiteenijate palkade päästmiseks tulla muuseas ka kinnisvaramaksu tõsta. Kuna kogu aeg jutt on põllumehest ja tema maksudest, siis paratamata peab lugejale jääma mulje, et tegemist on kinnisvaramaksuga maal. Tegelikult aga näidati nimetatud koosolekul, et linnades ei makseta kinnisvaradelt pea mingisugust riiklikku kinnisvaramaksu (2,5—3 miljoniliselt kinnisvaralt ainult mõnikümmend senti!) ja et sellepärast riik seda tuluallikat võiks kasutada oma sissetulekute suurendamiseks. Vaat' niisugune on juba

kindlasti see õige demagoogia. Väärilist lisa sellele pakub mõni päev hiljem ilmunud teine artikkel („Kaja“ nr. 291 s. a.). Selles püütakse välismaadelt toodud palgakadevähendamise näidete varal tõendada, et seal juba ammugi loobutud olevat kõrgete palkade ja ostujõu vähenemise teooriat. Kõigepealt pole see väide niisugusel üldisel kujul tööoludele vastav. Meie ei kahtle, et välismaalt võib tuua ei tea kui palju tsitaate, mis selliseid arvamisi väljendavad, kuid et need vaated üldiselt oleks omaks võetud, seda võib ainult „Kaja“ tõendada. „Kaja“ toob näiteks muuseas ette, et ka Saksamaal 1. jaan. 1932. a. peale palku jälle 10% võrra vähendatakse. „Kaja“ loogika järele peaks see tähendama, et ka Saksamaal on kõrvale heidetud ostujõu vähenemise teooria; et ka seal arusaamisele on jõutud, et palgasaajate klassi ostujõud ei too kahju saaduste valmistajale. Meil olemasolevad andmed räägivad siiski just vastupidist. Valitsuse ametlikus seletuskirjas viimase hädakorradekreedi juure, millega need kärpimised maksma pandi, on sõnasõnalt öeldud järgmist: „Peale elarve tasakaalustamise on selle uue hädamääruse eesmärgiks, igal vähegi võimalikul viisil kergendada saksa rahva koormatust üldproduktiooni, kaupade läbikäigu ja elamisvõimaluste alal. Produktiooni koormatuse kergendamiseks oli möödapääsematu uus palkade vähendamine. Nagu aga juba majandusnõukogu (Wirtschaftsbeirat) läbirääkimistel selgesti välja öeldi, on palkade vähendamine ilma samaaegse ja vastava hindade alandamiseta väljakannatamata, kuna siis selle tagajärjeks oleks hädaohlik ostujõu vähenemine. Selgesti aru saades sellest nõudest, toob uus hädamäärus laialdasi ja teravaid eeskirju igasuguste hindade alandamiseks... (järgneb elukalliduse alandamiseks tehtavate korralduste loetelu). Alles pärast seda, kui selliste abinõudega oli kindlustatud kõikide hindade alandamine, sõandas valitsus uuesti asuda palkade kärpimisega. Palkade ja hindade saatuslik sõltuvus jääb endastmõistetavalt ka tulevikuks maksma... Just et ära hoida väljakannatamatut saksa rahva ostujõu vähenemist, näeb valitsus oma väarikamat (vornehmste) kohustust valvamises selle järele, et praegune palkade tasapind ainult siis püsima võib jääda, kui vastavalt madalal hoitakse ka hindade tasapind...“ Kas „Kaja“ nüüd ikka veel julgeb tõendada, et Saksamaal on loobutud ostujõu teooriast! Meie ei tahaks uskuda, et „Kajale“ tundmata on Saksamaal valitsev tõeline seisukord ja vaated, sest üks tema peatoimetajaist on endine diplomaat, kes peaks enam-vähem harjunud olema välismaade elu jälgimisega. Kes aga Saksamaa olusid tõesti ei tunne, see on meie põllumees ja selle ekshiarvamisele viimiseks ongi „Kajale“ vaja tõelisi olukordi vastupidiselt kujutada. Ja see ei olegi „Kaja“ arvates demagoogia!

Riigiteenijaskond on küllalt kaua, liiga kaua vaikinud, kui tema arvel on

tehtud kõige labasemat ja vastutustundemat demagoogiat. Nüüd on aga asjad nii kaugele arenenud, et kauem vaikimine tähendaks enesetapmist, sellepärast ei maksa ei „Kajal“ ega kellelgi teisel loota, et igasugused avalikud ja varjatud ähvardused riigiteenijaid kord omaksvõetud teelt kõrvale suudavad kallutada.

Kui „Kaja“ leiab, et riigiteenijad on muutunud liiga aktiivseks oma huvide kaitsel, siis „Vaba Maa“ just risti selle vastu heidab meile ette, et me mitte revolutsiooni pole teinud, vaid endalt mitu nahka võtta lasknud.

Kuulake ainult, mis seal kirjutatakse (v. „Vaba Maa“ nr. 294 s. a.). Ükski majapidamisharu ei tasuvat end enam: ei oina ega lambapidamine, ei sigade-, karja-, ega ka kanadepidamine polevat enam kasulik. „Aga riigiteenija pidamine tasub... ta on ainuke elus olend, kelle seljast võib võtta mitu nahka. Kärbid palka, arstiabi, korteriraha ja nahk on käes... Siis tõstad elukallidust...“ palka aga tõsta loomulikult ei mõtle. See on juba teine nahk... Siis teeb kroon äkilise nõksu kusagile tundmatusse ja kolmas nahk ongi käes.“ Kõige selle peale vaatamata olevat aga riigiteenijate „suu kinni kui õmmeldud“. Nii siis, „Kaja“ heidab meile ette peaaegu juba mässu, Riigikogus asunikud tembeldavad meid päris avalikult riigivastaseks elemendiks, kellega enam üldse ei maksvat arvestada, „Vaba Maa“ arvates oleme aga lambad, kes end vaikselt pügada, endalt mitu nahka võtta lasevad. Mis see siis on, kui mitte avalik üleskutse mässule? Samas kirjutises juletakse öelda, et „Side“ veergudel ässitavat provokaatorid. Kui see „Vaba Maa“ kirjutis ei ole kõige selgem provokatsioon, mille eesmärgiks välja kutsuda rahutusi ja vastuhakkamisi riigiteenijaskonnas, siis ei saa meile küll enam millestki aru. Oleme varemgi näinud ja kuulnud provokaatorlisi väljaastumisi sealt kandist. Alles käesoleva aasta alul näiteks kutsus tööerakonnast ja „Vaba Maast“ päritolev radikaalide klike riigiteenijaid üles streikima. Õnneks on meie riigiteenijaskond küllalt distsiplineeritud ja kaine, et vaatamata niisugusele provokatsioonile mingisuguseid ekstsesse ette pole võetud. Ja seda kirjutagu endale kõrva taha niihästi tööerakond „Vaba Maaga“, kui ka need, kes riigiteenijaid süüdistavad mitteküllaldases riiklikus mõtlemisviisis. Lõpuks võime aga tööerakonnale tähendada, et vaatamata raskustele, mis praegune palkade kärpimine meile toonud, peame seda esiteks mitmevõrd-selt õiglasemaks, kui tööerakondliku valitsuse poolt osalt maksmapandud, osalt kavatsetud samme riigiteenijate tasude kärpimiseks; teiseks aga teame ka väga hästi, et sellised kärpimised vajalikuks on saanud suurelt osalt just eelmise, tööerakondliku valitsuse oskamatust majanduspoliitikast. Ja seda meie teadmist ei kõiguta mingisugune provokatsioonitamine.

UUENDAGE „SIDE“ TELLIMISI

1932. A. PEALE.

Jaamaametnike kutseühingu juhatuse ebaaus talitamisviis.

Vaatamata sellele, et jaamaametnike kutseühingusse kuuluvad peamiselt jaamaülemad, kelle palgad võrreldes teiste raudteeteenijate palkadega rahuldavad, on jaamaametnike kutseühing olnud üks korratumaid liikmemaksutasujaid Keskühingule. Ilma eksimata võib seda nähtust seletada sellega, et jaamaametnike kutseühingu juhatuse enamusel — jaamaülemail — on alati olnud mõttes Keskühingust lahkumise kavatsused. Nad on alati olnud valmis Keskühingust plehku panema, ilma et oma kohustusi tagantjärele ausasti täita. Nii ka käesoleval juhtumil. Kuigi 1930. aasta II poole eest ühingu liikmemaks — 144 krooni — tasumata oli, võtsid jaamaülemad VIII üleriiklikust raudteelaste kongressist täieõiguslike saadikuina osa ja esinesid seal väga sõjakalt. Samuti ei mõtelnudki nad tasuda 1931. a. liikmemaksu, kuid nende esindaja võttis järjekindlalt osa Keskühingu juhatuse koosolekuist. Ja veel 19. novembril k. a. teatab ühingu esimees Seeberg — Tartu jaama ülem — kirjaga nr. 164, et „jaamaametnike kutseühingu teiseks esindajaks Keskühingus saab nüüdsest peale olema Keava EÜ Ants Kangur“, kellele palutakse lubada osa võtta Keskühingu koosolekuist.

Mis sündis aga samal ajal tegelikult telgi taga?

Juba oktoobrikuul k. a. käis Ülemiste jaamaülem Müllerhof Riigi- ja Omavalitsuse teenijate Keskliidu esimehe juures maad kuulamas, et kas ei võimaldataks jaamaametnike kutseühingule Kesklüütu astuda, kui ühing raudteelaste Keskühingust välja astub. Novembrikuul Tartus peetud riigiteenijate ja -töölise koosolekul rääkisid jaamaametnike kutseühingu liikmed, et ühingu juhatuse enamusel — jaamaülemail — olevat juba ammugi küps Keskühingust väljaastumise mõte ja sellepärast ei ole mingisugust lootust liikmemaksu tasumisele. Ühingu esindaja Keskühingus — Rabanik seletas avameelselt, et tema teada olevat liikmemaksu küsimus olnud arutuse ühingu juhatuse koosolekul juulikuul käesoleval aastal ja nagu oleks otsustatud võlg ära tasuda.

Väga võimalik, et sarnane silmakirjalik otsus siiski tehti. Selles silmakirjalikkuses on veel palju kaugemalegi mindud: kirjaga nr. 167 — 24. XI. k. a. teatab ühingu esimees Seeberg, et „on tehtud meie I osakonnale juba varem (29. X. k. a.) korraldus võlgneg summa Teile sisse maksta“. Ja kirja lõpus teatatakse: „Mis puutub koostöötamise, siis võite jaamaametnike kutseühingut lahkunuks lugeda; saadikud on tagasi kutsutud.“

Mõistagi, on tänini tasumata võlg, mille tasumise kohta nagu olevat tehtud korraldus I osakonnale juba 29. X. Kirja lõpp aga tõendab seda, et jaamaametnike kutseühingu juhatuse enamusel — jaamaülemail — juba ammugi oli küps Keskühingust väljaastumise mõte ja et selle kohta oli neil ka omavaheline kokkulepe, sest ega muidu siis Seeberg oleks võinud nii diktaatorlikult talitada saadikute tagasikutsumises. Nagu eelpool tähendatud, kiri oli kirjutatud juba 24. novembril, kuna Keskühingust väljaastumise küsimus oli ühingu juhatuse koosolekul alles 5. detsembril k. a. otsustamisel.

On selge, et täiendavalt esindajate määramisega, silmakirjalike otsuste tegemisega ja samasuguste kirjade kirjutamisega liikmemaksu tasumise kohta ta-

heti lihtsalt ninapidi vedada Keskühingu juhatust. Taheti ära oodata parajat momenti Keskühingust väljaastumiseks. Hääli juhtumil oleks muidugi jälle tulnud kongressile, löödud rind ette ja kasutatud juhist, et lasta ennast paista ainsama ustava elemendina raudteel, ainsamate isamaaliku meelsuse kandjatena raudteelaste peres. Jaamaülemale väga kasulik ja meelepärane lõbu, sest see sünnib ju kõik teiste organisatsioonide arvel.

Seekord tuleb aga jaamaametnike kutseühingu juhatuse võimudest sellest lõbust ilma jääda. Keskühingu juhatusel oli juba ammugi selge, missuguste „aumeestega“ tal tegemist on. Kuid Keskühingu juhatuse ei tahtnud siiski kaotada lootust, et jaamaametnike kutseühingus tervendav vool esile pääseb. Et seal hakatakse tegutsema otsekoheselt, ausalt. Nagu nüüd selgus, selleks ei ole praegu mingisugust lootust. Jaamaametnike kutseühingu praeguse juhatuse enamusel — jaamaülemad — on oma talitamisviisidega teinud selle ühingu kõlbmatuks selleks, et ta võiks kuuluda keskühingusse koondunud raudteelaste kutseorganisatsiooni ridadesse. Õieti see oli juba selge 1927. aastal palgavõitluse puhul. Ja sellepärast otsustaski Keskühing oma koosolekul 20. novembril k. a. heita jaamaametnike kutseühing Keskühingust välja ja esitada see otsus kinnitamiseks eelseisvale raudteelaste IX üleriiklikule kongressile.

Ei ole kahtlust, et kongress selle otsuse kinnitab. Sellega annab raudteelaste organiseeritud pere väärilise hinnangu jaamaametnike kutseühingu juhatuse võimude tegevusele. Viimase juures lubatagu aga praegu veidi pikevalt peatuda.

Olles korratuima liikmemaksu tasujana on jaamaametnike kutseühing ühtlasi olnud ka rahutuim Keskühingusse kuuluvate organisatsioonide seas. Käesoleval juhtumil tuleb ühingu all mõista ühingu juhatuse mõjuvõimsat enamust — jaamaülemaid. Nooremal jaamaametnikel ei ole seal enam olnud ega ole praegugi mingisugust mõju. Keskühingul on jaamaametnike kutseühingu võimude üleüldisest alalt alandamisest alati jäänud niisugune mulje nagu torjaks neid mingisugune nägematu okas tundlikku kohta ja sellepärast ei ole neil võimalik olla rahulikud, tasakaalus. Ikka on neil midagi lahti, ikka urgitsetakse, ikka käiakse salajaste kavatsustega ümber. Samal ajal kui nende ametlik esindaja Keskühingus mitte mingisuguste nõudmistega või ettepanekutega ei esine ega millegi vastu ei protesteerinud, telgi taga seipsetakse Keskühingust väljaastumise kavu, esitatakse separaatselt märgukirju üldküsimuste kohta ja igal juhtumil teatakse Keskühing ikka maha. Nii oli palgavõitluse puhul nii sündis ka käesoleval aastal niipea kui kerkis päevakorra riigiteenijate ja -töölise tasude kärpimise küsimus. Nüüd püütakse suure suuga väljaspool Keskühingut selgitada, et Keskühing tahtvat nende prii korterid ära võtta. Ei ole tarvidust siinkohal pikemalt seletama hakata, et see süüdistus on vaid provokatsiooniline vale, kuid lubatagu neilt küsida, miks nende esindaja Keskühingus ei teinud mingisuguseid ettepanekuid siis kui arutusele oli korteriküsimus ja otsustati asuda seisukohale, et selle vastu Keskühing ei pro-

testeerinud, kui korteriküsimus võetakse revideerimisele. Selle otsusega ühines ju ometigi nende esindaja, olgugi et temal oli alati võimalus jääda eriarvamisele ja tarviduse korral esineda isegi protestiga. Võib olla, üks esindaja ei saanud oma ülesannetega hästi hakkama. Aga mispärast ei määratud täiendavalt teist esindajat, sest selleks oli jaamaametnike kutseühingul vastavalt liigete arvule õigus ja selle õiguse kasutamise vajadust tuletas Keskühing jaamaametnike kutseühingule mitu korda meele (kirjad 17. VII. ja 3. X. k. a.). Neile meeletuletusele reageeris ühingu esimees laakoonilise vastusega, et ühingu esindajaks on Rabanik. Alles 19. novembril s. a. ajal, millal Keskühingust väljaastumise mõte oli juba täiesti küps, teatas Seeberg, et teiseks esindajaks määratakse Keava jaamaülem Kangur.

Nagu sellest näha ei võtnud jaamaametnike kutseühing Keskühingus olemist kuigi tõsiselt. *Keskühingus olemist peeti tarvilikuks ainult niivõrt, kui võimudest tarvilik oli ära hoida Keskühingu poolt neile varba peale astumist.* Tõelik tegevus aga pidi kõik arenema telgi taga. Mispärast siis telgi taga? Aga sellepärast, et jaamaametnike kutseühingu võimudeh ei tunnista mingisugust ühistunnet ja sellele rajatud ühist tegevust, mille juures paratamatuks osutub vastastikune kokkulepe, järelandmine, ohvrimeelsus. Nad on juhitud ainult piiritud egoismist, kõige jämedamast omakasu püüdlikkusest. Kui aga nemad oleksid hästi kindlustatud, kui aga nemad kõik saaks — teised võivad kõik kärelevat! Teised maksu liikmemaksu, teised võideld, nemad aga on õigustatud kõigest kasu saama ja vastutasuks võitlejale nurga tagant hoopes jagama. Nii sugune on nende võimude hingelaad. Ja nagu laseb oletada nende uusim kavatsus, nad arvavad olema kätte jõudnud aja, kus oma tõelikkude nagu võib näidata. Seni oli neil Keskühingus kitsas. Nüüd näib neil oma isude rahuldamiseks ka oma ühingu kitsaks muutunud olevat. Sellepärast on neil kavatsus luua uus üleriiklik jaamaametnike kutseühing, kuhu tohiks kuuluda ainult jaamaülemad ja korraldajad. Teised jaamaametnikud peavad kõik eemale jääma. Kas see kavatsus ei tõenda seda, mis eelpool öeldud jaamaametnike kutseühingu võimudest. Kui praegu võetakse veel korraldajad sabana juure, siis võib julgelt öelda, et aasta-paari pärast ka see saba heidetakse kõrvale. Vaevast lepivad võimudeh sellega, et neile iga aasta jaamakorraldajate poolt õrutakse nina alla resolutsioon:

„Kuna jaamakorraldajate töö ja ametialaline vastutus võrreldes jaamaülematega täiesti ühesugune, õttunde arvesse võttes isegi raskem, pole jaamakorraldajad praegu maksmas oleva palgaredeli jõusseastumisest peale sellega rahuldatud olnud.“

Jaamakorraldajad leiavad, et nende tööd, võrreldes jaamaülematega, on alahinnatud põhjendamatult allasurutud palkade näol.

Arvestades praegusel majandusliselt kitsal ajal riigikassa raske olukorra, asuvad jaamakorraldajad palgaolude parandamiseks vastavalt tööle ja vastutusele äraootavale seisukohale.“

See resolutsioon esitati jaamakorraldajate poolt möödunud VIII üleriiklikul

raudteelaste kongressil. Jaamaülemad olid väga õnnelikud, et viimase lõike tõttu resolutsiooni esitamise puhul läbi-rääkimised pidamata jäid. Kuid mõni-kord võib see ka teisiti juhtuda ja siis tuletatakse jaamaülemale veel kord meele, kelle süü läbi jaamakorraldajate töö alahinnatud ja palgad alla surutud on. Meil ei tarvitse praegu selle juures pikemalt peatuda, sest omalajal oli see küsimus ümberlükkamata faktide abil küllalt valgustatud; tähendame vaid ainult niipalju, et jaamaülemad ei muuda kunagi oma arvamist jaamakorraldajaist, kes jaamaülemate arvates olevat, nii kui seda esile tõi nende esindaja palgavoitluse puhul, noortestmeestest koosnev alaliselt muutuv personaal, kellel vähe vas-

tutust, sest kõik töö koormatus ja vastutus lasuvad jaamaülemate õlgadel.

Sellest peaks selgema, et kui jaamakorraldajad tahavad oma olukorda tulevikus parandada, siis selleks jaamaülemailt toetust saada ei ole mingisugust lootust. Jaamaülemail on oma uue ühingu tarvis massi ja liikmemaksu maksjaid — need on põhjused, mispärast oldakse jaamakorraldajate vastu nii suuremeelsed ja tunnistatakse neid väärilisiks astuda uue ühingu liikmeks. On aga Moora mees oma töö teinud, siis lastakse ta minna, nii kui praegu talitatakse teiste jaamaametnike suhtes. Kui möödunud kevadel kaevati Tartus selle üle, et nooremad jaamaametnikud vägisi kipuvad eemale jääma jaamaametnike kutseühin-

gust, siis ütles ju juhatus liige — jaamaülem T. —, et „seda parem mida vähem neid ühingus on. Nad on meile ainult koormaks.“ Kahtlemata see saatus saab ka jaamakorraldajale osaks muidugi siis kui võimumehed arvavad selleks paraja momendi saabunud olevat. Väga küsitav on muidugi kas tahavad jaamakorraldajad minna söödale, mis uue ühingu näol neile ette heidetakse. Võib olla, et nad leiavad ühise keele teiste jaamaametnikega, ise loovad uue ühingu ja ühiselt Keskühingu ümber koondunud raudteelaste organiseeritud perega astuvad võitlusse oma olukorra parandamise eest. See oleks ainuke õige tee ja seda teed mööda peaksid jaamakorraldajad minema.

Läti uuest pensioniseadusest. *)

Seaduse II osa käsitab riigi- ja riigi autonoomsete ettevõtete alaliste ametnikkude ja töölise pensione ja toetusrahasid. Neile pensionide ja toetuste maksmiseks luuakse kaks pensionikassat: üks teedeministeeriumi juures selle ametkonna ametnike ja töölise jaoks ja teine rahva hoolekandeministeeriumi juures kõikide teiste riigi- ja riigi autonoomsete ettevõtete alaliste ametnikkude ja töölise jaoks. Nende kassade liikmeks võivad olla kõik nimetatud ettevõtete ametnikud ja töölised, kes pole 60 a. vanaks saanud; see vanuse ülemäär ei käi nende ametnikkude ja töölise kohta, kes enne selle seaduse maksma hakkamist vähemalt 1 a. neis ettevõtteis töötanud on.

Iga kassaliikme palgast arvatakse iga kuu kassa heaks maha 4%. Samasuguse summa maksab kassa heaks ettevõtte. Igale kassaliikmele avatakse isiklik arve, kuhu kantakse kõik temalt maha arvatud summad ja iga aasta lõpul või arve sulgemisel protsendid möödunud aja eest.

Ühe kassa alt ülemineku puhul teise alla, viiakse sinna üle ka kõik isiklikul arvel olevad summad. Läheb aga ametnik või tööline üle selle seaduse I osas tähendatud ametisse (riigiteenistusse), siis viiakse pensionifondi üle teenija enda palgast mahaarvatud summadest ainult pool, kuna teine pool temale välja maksetakse. Ettevõtte poolt maksetud summad aga viiakse üle fondi täiel määral.

Pensionioiguslikuna võetakse kassaliikmeil arvesse kogu see aeg, mille jooksul nende palgast mahaarvamisi on tehtud ja peale selle kõik see aeg, mis nad pärast 18. nov. 1918. a. kuni selle seaduse maksma hakkamiseni on teeninud või töötanud alalise ametnikuna või töölisena riigi- või riigi autonoomseis ettevõtteis ja tsiviil- ning kaitseväe asutustes, välja arvatud sunduslik kaitseväeteenistus. Lõpuks võetakse arvesse neile, kes seda dokumentaalselt tõestada suudavad, ka töötamine või teenimine end. Vene riigi ettevõtteis ehk üldiseks kasutamiseks avatud era-raudteedel ja -telefonivõrkudes enne 17. nov. 1917. a., aga mitte üle 20 a., kui nad enne 18. nov. 1925. a. Lätisse tagasi asunud ja kodakondsusse astunud.

On isik olnud kassa liige mitte üle 5 a., siis on temal järgmised õigused:

1) teenistusest lahkudes tervena või alla 40%-lise töövõime kaotusega saab tagasi kõik oma palgast maha arvatud

summad ühes protsentidega. 2) Lahkub ta aga teenistusest haiguse tõttu ja üle 40%-lise töövõime kaotusega, siis maksetakse temale tagasi kõik palgast mahaarvatud summad ühes protsentidega ja samuti ka kõik ettevõtja poolt juuremaksetud summad. 3) On aga töövõime kaotus täielik ja jäädav, siis saab ta peale selle veel toetust ühe kuupalga suuruses iga pensionioigusliku teenistusaasta eest, kuid mitte vähem kui 3 kuu palga suuruses. 4) Kassaliikme surma puhul saavad perekonnaliikmed — naine ja lapsed ühesuurustes osades, nende puudusel aga vanemad — kõik viimatinimetatud summad.

On isik olnud kassa liige enam kui 5, aga mitte üle 15 aasta, siis on temal õigus: 1) Teenistusest lahkudes tervena või alla 40%-lise töövõime kaotusega tagasi saada kõik tema palgast mahaarvatud summad ühes % -ga ja 5 teenistusaasta eest veel 40% ettevõtte poolt maksetud summadest; iga järgneva teenistusaasta eest saab ta veel 7% neist summadest. 2) Teenistusest lahkudes haiguse tagajärjel ja mitte alla 40% töövõime kaotusega saab niisugune kassaliige tagasi kõik tema palgast mahaarvatud summad ühes % -ga, 5 teenitud aasta eest ettevõtte poolt juuremaksetud summad 100% suuruses ja iga järgmise aasta eest veel 5% neist summadest. 3) Täieliku ja jäädava töövõime kaotusega teenistusest lahkudes saab niisugune kassaliige tagasi kõik nii tema palgast mahaarvatud kui ka ettevõtte poolt juure maksetud summad ühes % -ga, ning kui ta teeninud 6—10 täit teenistusaastat, siis peale selle veel toetust ühe kuupalga suuruses iga pensionioigusliku teenistusaasta eest; on ta aga teeninud üle 10 aasta siis maksetakse temale ja lastele toetuse asemel pensioni. 4) Surma korral maksetakse tema eelpooltähendatud perekonnaliikmeile kõik tema palgast maha arvatud ja ettevõtte poolt juuremaksetud summad ühes % ja kui ta oli teeninud 6—10 a., siis veel ühekordset toetust ühe kuupalga suuruses iga pensionioigusliku teenistusaasta eest. Peale selle maksetakse lesele ühekordset toetust 50% suuruses kassaliikme isikliku arve 5 teenistusaasta summadest; iga järgneva aasta eest väheneb see protsent 1% võrra (näit. 6 a. eest 49% jne.).

Sureb aga kassaliige pärast 10 ehk rohkemaastast teenistust, siis saavad tema lapsed pensioni.

On kassaliige rohkem kui 15 a. olnud

pensionioiguslikus teenistuses, siis on temal õigus tagasi saada kõik tema palgast mahaarvatud summad ühes ettevõtte juuremaksudega ja protsentidega, kui ta on terve või alla 40% töövõime kaotusega. On aga töövõime kaotus üle 40%, siis saab ta peale oma palgast maha arvatud summade ühes % tagasi ettevõtte poolt juuremaksetud summad 150%, s. o. poolteistkordses suuruses. Täieliku töövõime kaotuse puhul saab ta ise ja surma korral lapsed pensioni.

Viimasel juhul maksetakse perekonnaliikmeile veel kõik palgast mahaarvatud ja ettevõtte poolt juure maksetud summad ühes % ning lesele veel ühekordset toetust 15 a. eest 40% kassaliikme isikl. arvel olevaist summadest ja iga järgneva aasta eest 1% võrra vähem, aga mitte alla 10%.

Pensionioiguslikus kassaliikmele täielise ja jäädava töövõime kaotuse puhul, kui teenistuse kestus oli üle 10 aasta 20%, igale lapsele 6% palgast, kusjuures laste pension ei või olla üle 30% palgast. Kassaliikme surma puhul maksetakse lastele pensioni: ema eluajal — igale lapsele 6%, kuid kokku mitte üle 30%, peale ema surma aga igale lapsele 8%, kuid mitte üle 40% kassaliikme palgast. Oli kassaliige teeninud üle 10 a., siis suureneb laste pension 2% võrra iga järgneva teenistusaasta eest, kuid selle kogusumma ei või tõusta üle 50% palgast. Lastele maksetakse pensioni kuni 16 a., kooliskäimise puhul aga kuni 20 a. vanaduseni.

Pensionioiguslikus arvutatakse kõige kõrgema palga järgi, mis kassaosaline saanud teenides 2 aastat järgimööda pensionioiguslikus ametis Läti vabariigis.

Tähelepanuväärne on veel seaduse eeskirjad, mille järgi pensionikapitali summadest kassaliikmeile võidakse anda pikaajalist laenu, uute ehituste püstitamiseks, ümberehitusteks või remonttöödeks, kinnisvarade omandamiseks kui ka obligatsiooni- ja hüpoteekvõlgade kustutamiseks, mis lasuvad kassaliikme kinnisvaradel. Laen ei või olla suurem kui % summast, mis laenu tegemise momendil kassaliikmele tuleks välja maksta teenistusest lahkudes oma soovil.

Pensionikassa asju juhib 5-liikmeline komisjon, kelledest esimehe ja ühe liikme määrab vastav minister, ühe liikme hoolekandeminister, kuna 2 liiget valitakse kassaliikmete keskel. (Järgneb.)

*) Algus v. „Side“ nr. 10.

Läti postivalitsuse peadirektor „organiseerib“ postlasi.

(Läti postiteenija-kutsetegelase kirjutis.)

Üle kahe aasta tagasi määrati meie postivalitsuse peadirektoriks hra Auzinš. Kord ta juba oli meie peadirektoriks, kuid vallandati kui võimetu juhtima posti-telegraafi alasi. Tema vallandamist suurel määral mõjutas meie kutseühing. Uuesti peadirektoriks saanud, ta asus kohe kõigi abinõudega kindlustama oma seisukohta kutseühingu vastu. Tema käsul rühm kõrgemaid peavalitsuse ametnikke asutas uue posti-telegraafi-teenijate organisatsiooni, kuhu liikmeteks astusid nii-nimetatud patriootilised ametnikud. Tasuks nad said ametikõrgendust 2—3 järku. See asjaolu eriti innustas meie karjäreid ja nad astusid kohe uude ühingsusse. Väljavaade vaevata saada ametikõrgendust oli ju nii veetlev. Kuna uue organisatsiooni peajuhteks olid kõrgemad peavalitsuse ametnikud, siis kõik ametikõrgendused anti uue ühingu liikmetele. Hra Auzinš on demokraatliku tsentrumi peajuhte ja sellepärast ta püüdis värbata võimalikult rohkem liikmeid oma parteile posti-telegraafi-teenijate keskel. Ka uue ühingu juhatus koosnes ainult selle partei liikmetest. Uuteks ametnikuks ja hooaja töölisteks hakati võtma ainult neid, kes astusid uue ühingu ja demokraatliku tsentrumi liikmeteks. Uue organisatsiooni agendid peavalitsuse ametlikkude revidentide maski all sõitsid ümber kogu maal, värbates liikmeid uuele ühingu kõrgenduste lubaduste või vallandamise ähvardustega mõne tühisema ametialise eksimise puhul. Peavalitsuse organisatsiooni astusid mitte üksnes patrioodid, vaid ka pahempoolsed ja äärmuse meelusega teenijad, sest kes ei kardaks leiva kaotamist. Agendid päris avalikult seletasid: „astute liikmeks, saate kõrgendust, kui ei...“ Muidugi võeti vastu uue organisatsiooni ja demokraatliku tsentrumi liikme kaardid. Et näidata, et uus ühing

on ülivägev ja kõikvõimne, varjati oma liikmete kuritegusid. Näiteks, kedagi postijärel, kes oli süüdi riigi raha raiskamises, ei vallandatud, vaid talle anti ametikõrgendust... Analooilisi juhtumeid oli mitu. Viimaks postivalitsuse peadirektori tegevus võeti kõne alla saeima eelarvekomisjonis ja nõuti hra Auzinš'i vallandamist. Komisjonis olid parempoolsed aga enamuses ja hra Auzinš seekord pääsis. Faktid tema vastu muutusid aga massilisteks ja asja arutati pärast saeimas, kus otsustati hra Auzinš vallandada. Endastmõista see otsus ei meeldinud hra Auzinš'i parteikaaslastele ja nad kasutavad kõiki abinõusid tema päästmiseks. Nad räägivad, et hra Auzinš on poliitilise sallimatuse ohver. Kuid meie, p.-t.-t. teenijad, rõõmustame, et lõppude-lõpuks puhastatakse postivalitsus ja kõrvaldatakse korrupsioon, mis seal valitseb juba aastaid.

Ülalesitatud kirjutis, mis peaaegu muutmata toodud ajakirjast „La Interligilo de P.P.T.T.“, näitab, kuidas noortes riikides, kus kutseliikumisel puuduvad traditsioonid, igasugused ülemused riigiteenijate kutsetegevust takistavad ja seda sageli isegi oma huvide teenistusse rakendavad, meelitades kutseorganisatsioonide juhte oma käsilasteks neile ametikõrgenduste andmise või mõnel teisel teel. Ka meil Eestis, tänu asjaolule, et meie riigiteenijad kutseorganisatsioonide tegevusele seni võrdlemisi loitult on suhtunud, on mõne ühingu juhtimisele pääsenud isikud, kelle südameasjaks pole olnud kaasteenijate üldhuvid, vaid oma isiklik karjääritsemine. Tulevik peaks siin küll parandust tooma. Muidu võib kergesti juhtuda, et meie mõne ametkonna teenijate kutsetegevust satub samuti rahvusvahelise pilke alla, nagu seda on praegu läti postlaste oma. —z.

Järelelegemist vääriv algatus.

Juba aastaid on riigi ja omavalitsuse teenijate keskkliidu poolt juhitud organisatsioonide tähelepanu asjaolule, et keskkliidu rahalised ressursid ei võimalda tarvilisel määral tegutseda teenijaskonna huvide kaitsmisel. On pööratud ka vastavate üleskutsetega riigi- ja omavalitsuste juhtide pere poole toetada Keskkliitu majanduslikult kas liikmemaksu tõstmise või ühekordsete toetuste näol. Kahjuks on nende üleskutsetele nõrgalt reageeritud. Suur hulk riigiteenijaid suhtub ka veel praegugi organisatsioonidesse „saama“ prillide läbi, ära unustades tõsiasi, et õigus on nõuda ainult siis, kui ka vastavad kohustused kantud.

Sellepärast peab keskkliidu juhatus oma kohuseks ära märkida Tartu kohtuteenijate pere tähelepanuväärt tegu.

Keskkliidule saabus Tartu kohtuametnikkude ja -teenijate ühingu järgmine kiri:

„Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskkliidule.

Ühes sellega saadab ühing Keskkliidule 25 krooni, mis ühingu liigete poolt novembrikuul väiksemate summadena ühekordselt kokku pandud keskkliidule väikeseks toetuseks, tunnustades keskkliidu, kui üldkoondise tähtsust meie ühiste huvide kaitsel, ja arvestades keskkliidu piiratud sissetulekuid ja rahalisi võimalusi oma ülesannete alal teotsemisel, ja loodab ka järgnevatel kuudel vähemate summadega keskkliidu tegevust toetada, kuni ühingu peakoosolek edaspidise ühekordse aastase summa keskkliidule maksetava liikmemaksu täienduseks ära määrab.

Ühtlasi leiab ühing, et Keskkliidu vastava üleskute puhul loodetavasti ka teised keskkliidu koondunud ühingu liikmed ei keeldu keskkliidu kasuks väiksemaid summe kokkupanemast, mis suurema hulga juures keskkliidu mõnegi hea algatuse teostamist kergendada aitaks.

Kui arvestada keskkliidu ümber koondunute arvu ümmarguselt 10.000-le, ja kui igaüks neist iga kuu ainult 10 senti selleks ära annab, siis annaks see kuus umbes 1000 krooni, millise summaga märgatavalt võiks parandada keskkliidu rahalised võimalused ja mille abil avaneks võimalus mõnegi senini teostamata kavatsuse täitmiseks. Eriti tähtsaks peab ühing keskkliidu kavatsuse teostamist palgalise sekretäri keskkliidu teenistusse rakendamise kohta, samuti ka keskkliidu häälekandja „Side“ majandusliku aluse kõvendamist ja selle levitamist.“

Siinkohal avaldab Keskkliit südamlikku tänu Tartu kohtuametnike ja -teenijate ühingu teo eest, ühtlasi seades ühingu eeskujuks teistele Keskkliitu kuuluvatele ühinguile. Rõõmuga võib konstateerida, et selle ühingu liigete seas valitseb tugev solidariteedi tunne ja valmisolek tuua ohvreid vajaduse puhul. See julgustab Keskkliitu edaspidiste möödapääsematuile võitlusile, lootusega, et kogu riigiteenijate organiseeritud pere talitab nii kui on talitanud Tartu kohtuametnike ja -teenijate Ühing.

Keskkliidu juhatus.

teedelt suuri ohvreid. Ka meil, Eestis, vilksatas ajalehis sõnum, et praegune teedeminister on teinud raudteevalitsusele ülesandeks kaaluda omnibussi liinide oma kätte võtmist ja uute avamist oma algatusel. See mõte väärib igatpidi toetamist seda enam, et ka meil on juba viimane aeg asuda tõsiselt auto ja raudtee võistluse probleemi lahendamisele. (Lõpp.)

Raudtee ja auto. (Järg).

5. Kui mõnel maal antud olukorra juures võistluse kõrvaldamine on võimalik, siis tuleb igal juhtumil vähemalt selle eest hoolt kanda, et võistluse tingimused oleksid ühesugused. Mõlemad liiklemisvahendid peavad kandma ühesuguseid kohustusi. Esikätt tuleb silmaspidada nende vahendite teenistuses seisva personali sotsiaalseid kindlustusi, nii kui rahuldavaid palku, lühikest tööaega, puhkust ja kindlustust haiguste vastu. Tuleb nõuda võimalikult täielikumat liikumise juleoleku kindlustamist vastava personali palkamisega ja sõidukite järele tehnilise kontrolli sisseseadmise eest. Tuleb nõuda vastutuse ja tariifide ühtlustamist, sest et tariifisõia puhul võistluse terav ots pööratakse teenijate vastu, mille tagajäreiks on paratamatult nende töö- ja paleatingimuste halvendamine.

6. On mõistlikum ja rahvamajanduslikult kasulikum kui võistluse asemel mõlemad liiklemisvahendeid tarvitatakse teineteise täiendamiseks. Seepärast peab teid ja abinõusid selleks otsima, et igale liiklemisvahendile oleks võimalik anda nende ülesannete täitmist, mis temale oma loomulike omaduste tõttu on kõige kohasem.

7. Kõige kindlamalt võib koostööd teostada kui mõlemad liiklemisvahendid koondatakse ühtesse kätte ja nende te-

gevuse juhtimine sünnib ühe ja sama orgaani kaudu. Kõigis mais peab raudteedele võimalus antama rakendada mootorsõidukeid oma teenistusse ja tarvitada neid igalpool seal, kus see rahvamajanduslikult kasulik on. Üksikute maade püüet luua sega-aktsiaseltsid, kus osanikeks ka raudteed, millele seeläbi avaneb võimalus avaldada teatavat mõju võistluse pehmendamiseks, võib käsitada kui ebatäiuslikku abinõu, mis võiks kõne alla tulla ainult ülemineku ajajärgul.

8. Et kindlustada üldsust ekspluateerimise vastu liiklemisvahendite aktsiaseltside poolt, peab riik mõlemad vahendid võtma oma valdamisele. Riik peab ka nende valitsemise ja ekspluateerimise oma kättes hoidma, kusjuures muidugi iga maa isearalsus tuleb pidada silmas.

9. Samuti kui mootorsõiduki peab ka lennuki tegevus koondatama ühte süsteemi. Sellega oleks juba algusest peale lennuki tegevus juhitud rahvamajanduslikult õigele teele.

Eelpooltoodud teesid on juba leidnud tunnustamist mitmes mais. Nii näiteks Inglismaal võeti vastu seadus, mille kohaselt erilised komissarid ametisse seati, kellele ülesandeks on auto ja raudtee koostöötamise probleemi tegelik lahendamine. Seda just seepärast, et kaotilise võistluse arendamine nõudis raud-

Raudteelaste kroonika.

Töölisnõukogu valimised I liini jaoskonnas õnnestusid hästi.

„Riigi Teatajas“ nr. 61 — 1931. a. avaldatud Tööstusliikude Käitiste tööliskonna asutiste seaduse järgi toimused 11.—14. skp. Raudteevalitsuse Ehitusameti I liini jaoskonnas töölisnõukogu valimised.

Töölisnõukogu liikmete ja nende asetäitjate kandidaatideks seati üles 12 isikut:

Ralf Einardt, Jüri Avekukk, Rudolf Räga, Aleksander Pukspuu, Aleksander Jugra, Raoul Einardt, Jaan Uusenberg, Jaan Saarberg, Johannes Raavel, Eduard Krimmann, Eduard Sommer ja Priidik Liidermann.

Valimistest võtsid osa 307 töolist, üldse aga hääleõigusliste töölisele allkirjade vastu oli välja antud 377 valimissedelit, kusjuures valimistel anti ära 341 valimissedelit. Hääle lugemisel selgus, et 34 valimissedelit ei vastanud Tööstusliikude käitiste tööliskonna asutiste seaduse § 11., mistõttu need tunnistati ebaseadusepärasteks ja kõrvaldati valimistelt.

Valimistel äraantud hääle enamuse järgi valiti töölisnõukogu liikmeiks:

Ralf Einardt — 238 häälega, Raoul Einardt — 235 häälega, Aleksander Pukspuu — 218 häälega ja Jüri Avekukk — 216 häälega.

Ülaltähendatud liikmete asetäitjaks jäid hääle enamuse järjekorras:

Jaan Uusenberg — 197 häälega, Jaan Saarberg — 192 häälega, Aleksander Jugra — 189 häälega ja Rudolf Räga — 176 häälega.

Valimised teostusid täiesti seadusepärastel, kusjuures kõik töölisnõukogu liikmete ja nende asetäitjate kandidaadid said valimistel üle poole antud hääle üldarvust.

Üldiselt möödusid valimised elavalt, rohkearvulise osavõtuga ja neid võib pidada kõigiti hästi õnnestunuiks.

Kabala piirkonna teemeister Grigordoi provotseerib riigiteenijate ja töölise palkade vähendamist.

Novembrikuu alul Kabala läheduses peetud rahvakoosolekul oli muu seas kõne all riigiteenijate ja töölise palkade kärpimise küsimus. Kõneleja — sotsialistliku partei riigikogu rühma liige S. — püüdis selgitada maarahvale, et kõrgete palkade saajaid on meil õige vähe, kuna aga rõhuva enamuse ametnike ja töölise palgad on õige väikesed ja sealt ei ole enam midagi kärpida. Üks vanapoolne härra oma vahelehiüetega ja sõnavõtmisega toonitas just vastupidist. Ta püüdis väita, et riigiametnike ja töölise palgad olevat küllaldased, pealegi saavat ametnikud ja teenijad priikorterid ja seepärast võiks palku kärpida. Kui sotsialistid riigiametnikke ja töölisi kaitsevad, siis ainult hääle püüdumiseks. See vanahärra ei olnud keegi muu, kui Kabala piirkonna teemeister Grigordoi.

Meid huvitab küsimus, kas kõik teemeistrid on Grigordoi'ga päri ja kui mitte, siis kuidas suhtub teemeistri Grigordoi väljaastumisele teemeistrite kutseühingu. Meie arvates isegi teemeistrite seisukord, olgugi et nad kuuluvad enam kindlustatud teenijate liiki ja neil on priikorterid, ei ole nii hiilgav, et võiks nõuda nende olukorra halvendamist.

Jaamaametnike kutseühingu Kutseühingust väljaheitmise lugu.

21. X. k. a. saatis Keskühing jaamaametnike kutseühingule järgmise kirja:

„Käesolevaga tuleme veel kord meelde, et Teie kutseühingul on seni tasumata 1930. a. liikmemaksu arvel kr. 144.— (Kr. üks sada nelikümmend neli). Ka käesoleva aasta esimese poole liikmemaks on Teil veel tasumata. Palume Teid lahkesti mainitud summad tasuda Keskühingu jooksvale arvele Nr. 44 Tallinna II. Ühis pangas hiljemalt 15. novembriks s. a. Kui nimetatud tähtajaks ei järgne Teie poolt tähendatud summade tasumist, siis on Keskühingu juhatus sunnitud tegema sellest vastavaid järeldusi.“

Et sellele kirjale niikui eelmisilegi mingisugust vastust ei järgnenud ega võlgnevaid summe ei tasutud, siis oli Keskühingu juhatus sunnitud küsimuse arutusele võtma. Peale pikemaid läbirääkimisi ja kaalutlusi otsustas Keskühingu juhatus oma koosolekul 20. novembril k. a. teha eelseisvale raudteelaste IX üle riiklikule kongressile ettepanek heita jaamaametnike kutseühing Keskühingust välja. See otsus tehti jaamaametnike kutseühingule teatavaks järgmise kirjaga:

„Käesolevaga teatame Teile järgmist: Meie mitmekordsele meeletuletusile vaatamata ei ole Teie tasunud Keskühingule liikmemaksu 1930. a. II poole eest; ka meie viimasele hoiatavale meeletuletusele ei ole Teie arvanud tarvilikuks vastata. Seda arvesse võttes otsustas Keskühingu juhatus oma koosolekul 20. nov. 31. a. prot. nr. 28 teha eelseisvale raudteelaste IX üle riiklikule kongressile ettepanek heita jaamaametnike kutseühing Keskühingust välja.“

Selle peale vastas jaamaametnike kutseühingu esimees Seeberg kirjaga nr. 167 — 24. XI. 31. a. järgmiselt:

„Teie kirja nr. 221 peale 21. XI. k. a. teatan, et korraldus on tehtud meie I osak. juba varem (29. X. k. a.) võlgnev summa Teile sisse maksta. Seda saab ka osakond nende päevade sees tegema. Mis puutub koostöötamisele siis võite jaamaametnikkude k/ü lahkunuks lugeda; saadikud on tagasi kutsutud.“

Vaatamata sellele kirjale on võlg tänini tasumata. Üldse võlgneb jaamaametnike k/ü Keskühingule umbes 350 kr. Kuuldavasti olevat Tartus 5. XII. k. a. otsustatud Keskühingule võlgnevaid summe mitte tasuda. Väga „aumehelikult“ tehtud, ega midagi ütelda ole.

Hinnaalandus teatreis.

Veduriteenijate kutseühing teatas Keskühingule, et on korda läinud saavutada kokkulepet Tallinna „Tööliseteatriga“ pääsetähed 50% hinnaalanduse kohta.

Hinnaalandusega pääsetähed on maksivad iga etenduse juures järgmiselt: I koht — 60 snt., II koht — 40 snt. ja III koht — 20 snt.

Eelpoolmainitud pääsetähti saab eelmüügil kutseühingu esimehelt hra O. Aanja'lt.

Soodustuste saamiseks on alustatud läbirääkimisi ka Draamastuudio teatriga.

H. Ilvese ameti juubel.

Möödunud kuu alul pühitses üks meie kuaaegseid ja lugupeetud riigiteenijaid ja seltskonnategelasi Hans Ilves oma 25. aasta ameti juubelit raudtee teenistusalal. H. Ilves teenib 16. apr. 1924. a. alates 7. liini jaoskonnas asjaajajana kuni käesoleva ajani. Kohapeal, Mõisakülas, on Ilves üks lugupeetumaid tegelasi, kes püüab kaasa aidata igati seltskondlikus elus ja arengus. Oma kaasteenijate keskel on ta oma heasüdamlikkusega võitnud poolehoidu ja loonud sõbraliku vahekorra. Juubilaril tema ameti juubeli puhul on kaasteenijad austanud väärilise kingitusega. Soovime lugupeetud juubilarile õnne ja edu tulevikus nii teenistuses kui ka isiklikus elus.

H. Ilves on sündinud 9. mail 1882. a. Vana-Kariste vallas, Rullimatsi talus taluperemehe 3-da pojana. Hariduse sai ta Halliste kihelkonnakoolis. Teenima asus ta 8. nov. 1904. a. ja nimelt Pärnu-Tallinna kitsarööplise raudtee Mõisaküla tehastesse kontori ametniku kohusetähtjana, kuhu jäi kuni 1. veebruarini 1905. a. 1. veebr. kuni 1. nov. 1906. a. teenis ta noorema kantseleiametnikuna veojaoskonnas, 1. nov. 1919. a. kuni 1. jaan. 1921. a. arvepidajana veojaoskonnas, 1. jaan. 1921. a. kuni 1. maini 1922. a. raamatupidajana veojaoskonnas ja 16. apr. 1924. a. alates kuni käesoleva ajani 7. liini jaoskonnas asjaajajana.

Priiveo määrusi täiendati.

Riigi Teatajas nr. 73 — 18. IX. 31. a. avaldatud priiveo määrustes oli mõningaid puudusi. Nende parandamiseks astus Keskühing vastavaid samme teedeministri juures. Nüüd on puudused kõrvaldatud määruste vastavate paragrahvide ja punktide täiendamise teel järgmiselt:

Väljavõte „Riigi Teataja“ nr. 99 — 24. novembrist 1931. a. avaldatud Teedeministri määrusest raudteel tasuta sõidu ja veomääruse muutmise kohta.

§ 11. Priisõidu — piletid antakse:

1) I klassis sõiduks — teenijatele, kelle kuupalk on vähemalt 200 kr.;

2) II klassis sõiduks — teenijatele, kelle kuupalk on vähemalt 80 kr.; peale selle: arhivaaridele, arveametnikkudele, desinfektoritele, elektromeaanikutele, jaama korraldajatele III, IV ja V kl., jaamateenijatele, jaama vanematele teenijatele, joonestajatele, kaubahoovi ülevaatajatele, kaubakontori juhataja abidele, kaubandusametnikkudele, kauba vastuvõtjatele — väljaandjatele, kauba üleandagentidele, konduktorite reservi korraldajatele, kontrollametnikkudele III

järgu, laekuritele, noorematele statistiku-tele, noorematele tagavara ametnikkudele, registraatoritele, reservladude üle-vaatajatele, rongijuhtidele, tabelipidajatele, takseerijatele, tehnilise liikumise ametnikkudele, vanematele arveametnikkudele, vanematele joonestajatele, vanematele kantseliametnikkudele, vanematele kaubandusametnikkudele, vanematele tehnilise liikumise ametnikkudele, vanematele telegrafistidele, vanematele öde-tele, ödedele, ämmaemandatele ja raud-teealaste organisatsioonide ja ühingute esindajatele;

3) III klassis sõiduks — kõigile teiste-teenijatele ja töölistele.

Teenijatele ja töölistele teenistuse- ja elukoha vahelisteks korduvateks sõitudeks ja kooliõpilastele sõitudeks algkoolis käimiseks antakse III klassi priisõidupiletid.

§ 16. Raudteevalitsuse poolt antakse ametlikud priisõidu — piletid teenija-tele ja töölistele:

d) sõitudeks raudtee arsti juure, kui ka raudtee arstlikku komisjoni ilmumiseks, või arsti määramisel, sõitudeks haigemajja, sanatooriumi, koloniisse, koju või eriarsti juure;

i) raudteelaste kutse, hoolekande, kaitse, karskuslikkude, teaduslikkude, usuliste ja muude kultuur — hariduslikkude organisatsioonide esindajatele — raudteelastele sõitudeks organisatsiooni ameti asjus, samuti nende organisatsioonide liikmeile — raudteelastele sõitudeks organisatsiooni peakoosolekutele, esinudkogude koosolekutele ja kongressidele.

10. II. k. a. Riigikogu poolt vastuvõetud Raudteede seadus võimaldab teatavasti raudteelaste lastele kooliõpilaste priisõidu pileteid anda välja ainult algkoolis käimise puhul. Kesk- ja ülikooliõpilased kooliõpilaste pileteid ei saa. Selle kitsenduse kõrvaldamiseks esitas praegune teedeminister Riigikogule Raudteede seaduse muutmise ettepaneku. Nagu vaieldust Riigikogu komisjonis selgus, on lootust, et kesk- ja kutsekoolis käivad ja ameteid õppivad raudteelaste lapsed saavad edaspidi kooliõpilaste priisõidu pileteid. Ülikoolis käijatele seda soodustust arvatavasti ei anta.

Üks igapäevase elu tähelepanematuid kangelasi.

5. novembril k. a. kell 11, veduri S 262 lähenedes Telliskivi tänava ülesõidukohale tahtis tundmata naisterahvas üle ülesõidukoha minna. Veduri vile ja lähedalolevate teenijate hoiatushüüdeid naisterahvas ei näinud kuulvat, sammudes edasi. Samal ajal aga lähenes vedur ja naisterahva allajäämine oli möödapääsemata. Seda nähes hüppas teenistuses olev vanem roopaseadja E. Ulm just veduri ees sammuva naisterahva juure ja tõmmas ta kõrvale. Kuid vedur oli juba nii lähedal, et mõlemad said tõuke ja kukkusid tee kõrvale maha. Naisterahvas vigastas kergelt põlve, Ulm jäi ilma viigastusteta.

Komisjon, kes juhtumuse kohta juurdlust toimetas, leidis, et vanema roopaseadja E. Ulmi valmisolek enese elu teise inimese päästmiseks kaalule panna on kiiduväärt ja väärrib äramärkimist.

Omalt poolt õnnitleme E. Ulmi, kui raudteelaste organiseeritud pere aktiivset liiget, kangelasliku teo kordamineku ja ta enese õnneliku pääsemise puhul.

Keskühing.

Postiteenijate erikapitalist.

(Postiteenijate ringkonnist meile avaldamiseks saadetud).

Postiteenijate erikapitali kasutamise ümber püsis seni mingisugune saladuse loor, mida väga ja väga taheti kergitada, aga ei sõandatud kartes, et postalvalitsus ei salli sellesse asjasse segamist.

Iga asi aga, mis ümbritsetud on saladusega, tekitab kahtlust ja kuulujutte — ja sageli rohkem, kui asi seda vääriks. Nii oli ka selle kapitali kasutamise kohta igasuguseid kuuldusi postiteenijate peres liikvel. Peamiselt räägiti, et toetiste andmisel valitsevat äärmine onupoja poliitika...

Meie ei tea, kui palju neis kuuldusis tött oli. Postiteenijate rahustamiseks võime aga ütelda, et viimastel aastatel antud üksikud toetisummad suured ei ole. Säärast talitusviisi peame heaks kiitma: tuleb ju sellest kapitalist eestkätt toetust anda teenijate üldiristustele, nagu puhkekodud, raamatukogud jne.

Kuna postiteenijad huvitatud on, kui palju ja kellele toetust on antud, siis toome allpool nende teenijate nimestiku, kes 1928.—1931. a. sellest kapitalist toetust on saanud majandusliku kitsikuse puhul. Nimestikust on välja jäetud need isikud, kes toetust on saanud haiguse puhul, varguse- ja uputusekahjude katteks, tulekahju puhul, kaitseliidu vormirietuse soetamiseks jne.

Postiametkonna erikapitalist 1928.—1931. a. majandusliku kitsikuse puhul toetuse-saajate nimestik.

1. Kallman, Joh.	{ 150 kr.
2. Koljat	{ 150 „
3. Hrapovitski, A.	30 „
4. Kirsch	20 „
5. Rüütl, A.	20 „
6. Müru, J.	10 „
7. Paju, A.	50 „
8. Ivanov, Th.	25 „
9. Holland	53 „
	33 „
10. Voorman	{ 50 „
	{ 20 „
	{ 50 „
11. Rei, M.	30 „
12. Floriski, A.	35 „
13. Schulbach	50 „
14. Miljam, H.	30 „
15. Tiives, M.	30 „
16. Millistfer, R.	50 „
17. Koger, J.	30 „
18. Nõu, O.	30 „
19. Vinkel, A.	40 „
20. Tauman, N.	50 „
21. Svjatogor	56 „
22. Tõntsov	30 „
23. Oja, J.	{ 75 „
	{ 50 „
	{ 10 „
24. Kukk, L.	40 „
25. Blumberg, K.	50 „
26. Pokats, J.	50 „
27. Mintsev, M.	30 „
28. Ode, J.	30 „
29. Paenurme, J.	50 „
30. Prints, A.	30 „
31. Mägi, E.	50 „
32. Maiste	30 „
33. Riso, J.	50 „

„SIDE“

tellimise uuendamisega

1932. aasta peate palub talitus praeguseid tellijaid rutata. er ajakirja saamises vahet ei tuleks

on vajalik igale riigiteenijale, kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva muredega ja tuleviku kavatsustega.

ilmub 1932. a. jooksul 1—2 korda kuus raudteelaste keskkühingu väljaandel.

tellimise hind 1932. a. peale on endine: **poolaastas 1 kr., aastas 2 kr., üksiknumber 10 senti.**

tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid, postiagentuurid, riigiteenijaskonna kutseorganisatsioonide juhatused, raudteelaste tarvitajateühisuste kauplused, raudteejaamad.

„SIDE“ toimetus ja talitus asub Tallinnas, Kopli t. 7-a, telef. Balti 221.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Reskühing.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.